

N:o 89.

Af herr **A. Olsson** i Ornakärr, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förslag till lagbestämmelser i syfte att förekomma olyckshändelser vid begagnande af tröskverk m. m.*

Användandet af maskiner vid landmannarbeten medför visserligen, att dessa arbeten utföras både fortare, billigare och stundom bättre än med de gamla redskapen, men också ökade svåra olycksfall. Särskilt synes detta blifva förhållandet, när man vid trösk- och hackelse-verk m. fl. har drifmekanismen förlagd vid jorden tvärs öfver vandringsbanan, der dragare och körsvenner måste gå fram.

Om åtskilliga olycksfall vid tröskverk samt sätten att förekomma sådana, innehåller »Helsövannen», 1 årg. n:o 21, sid. 404, en uppsats delvis hemtad ur »Vårt Land», der en insändare bland annat yttrat följande: »Det är visserligen en allmän åsigt, att olycksfall icke helt och hållet kunna undvikas och att de äfven under de bäst ordnade samhällsförhållanden med en viss procent ingå uti sjukdoms- och döds-listorna; men hvad särskilt beträffar det slag af maskiner, med hvilka vi här sysselsätta oss, måste det erkännas, att nödiga försigtighetsmått *ytterst sällan* iakttagas. Det gick väl an förr i verlden, då man begagnade tröskverk, hvilkas drifhjul var förlagdt ofvan om dragarne och dess körsvenner, då voro dessa sednare skyddade för möjligheterna att skadas af maskineriet. Nu åter ser man mer och mer användas tröskverk, hvilkas drifmekanism är särdeles sammanträngd och förlagdt strax invid jordytan, drifaxeln eller

ledstången går tätt intill marken och öfver densamma måste så väl dragare som körsvennen klifva hvarje hvarf som rörelsen fortsättes. Denna drif-axel och särskildt de delar deraf, som benämnas ledkoppel, utgöra en stor fara för körsvennerna, så mycket mera som dessa oftast äro i barnaåldern. Den snabbt kringnurrande axeln eller ledskopplet fattar med stor lätthet uti de körandes kläder, allra lättast uti en flickas kjolar, kläder och kroppsllemmar lindas med en förfärande kraft upp kring axeln, och den stackars varelsen är i lyckligaste fall krympling för listiden».

»Alla dessa olycksfall, som inträffa uti tröskvandringen, skulle, med största lätthet kunna förekommas, om man blott ville använda litet eftertanke och en ytterst ringa kostnad. Tre bräder sammanfogade som en ränna, hvilken stjelpes öfver drifaxeln, skulle helt och hållet borttaga farorna för att densamma kunde gripa fast uti körsvennernas kläder. Kanske skulle det behövas en kortare och något vidare dylik ränna eller låda att stjelpa öfver ledkopplet, kanske skulle en omtänksam landtman finna skäl att öfverbygga hela tröskverkets kuggmekanism med en flyttbar och söndertagbar cirkelformig låda, hvilken derjemte gjorde nytta genom att bevara mekanismen. Öfverbyggnaden öfver drifaxeln och ledkopplen är och blir det viktigaste.»

Uppsatsen, ur hvilken det ofvan anförda blifvit hemtadt, innehåller äfven statistiska uppgifter för åren 1884—1886, enligt siffror ur medicinalstyrelsens berättelser, om personer, som blifvit skadade i tröskverk och derefter vårdats å lasaretten. Antalet under 1883 utgjorde 220 och 1884 142 personer. Huru många som blifvit på vandringsbanor vid tröskverk ihjelslagna eller för kroppsskador vårdade i hemmen, derom saknas uppgifter. Af senaste befolkningsstatistiken för 1895 finner man, att dödsfall genom olyckshändelser i qvarnar, sågar, maskiner och dylikt under nämnda år uppgått till 46 personer, samt af annan ej specificerad orsak till 309, men man saknar dock ett bestämdt siffertal för dem, hvilkas död förorsakats af obetäckta drifaxlar och drifkoppel till trösk-, hackelse- och andra verk. Likaledes är jag ej i tillfälle att lemna uppgift om dem, som vid nämnda verk erhållit större eller mindre kroppsliga skador. Säkert är dock, att många egare och brukare af sådana verk icke skydda nämnda drifmekanism till sådana verk för att förekomma olyckor, och att ännu ofta olyckshändelser inträffa såsom följer af sådan försummelse. Som bevis för detta påstående vill jag exempelvis anförä hvad en af mig känd person meddelat, nemligen att nyligen vid ett tröskverk i F. socken »en flickas ben formligen snoddes omkring ledaxeln» och att vid ett annat tillfälle en landtbrukares dotter i H.

by genast ihjelslogs, emedan hennes kläder fastnade i ledstängen till ett tröskverk.

För att förekomma dylika olyckshändelser, synes mig som det verk-sammaste medlet vore, att lagstifningen stadgade, att den, som eger eller brukar dylika verk, till hvilka ledstänger och ledkoppel höra, skall på lämp-ligt sätt öfvertäcka dessa vid ansvarspåföljd för den försumlige, samt att inom hvarje kommun, der dylika verk finnas, försedda med ledstänger och ledkoppel, skola vid kommunalstämma utses personer för längre eller kortare perioder med skyldighet att besigtiga skyddsmedlen vid drifmekanis-men för dylika verk och med rätt för dessa af kommunen utsedde att för-bjuda verkens begagnande, när ledstänger och ledkoppel äro i saknad af nödig skyddsbetäckning.

På grund af anförda skäl vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana stadganden, att egare och brukare af tröskverk, hackelseverk eller andra dylika verk, till hvilka ledstänger och ledkoppel höra, skola vid laga ansvar vara skyldiga att på lämp-ligt sätt öfvertäcka nämnda drifmekanismer för att före-komma olyckshändelser, äfvensom att kommuner, der sådana verk finnas, åläggas att å stämma för längre eller kortare perioder utse personer med rätt och skyl-dighet att besigtiga nämnda drifmekanism och förbjuda dess begagnande till dess behöflig betäckning anskaffats.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 26 januari 1898.

Anders Olsson.

I motionens syfte instämma:

A. G. Gyllensvärd.

Pehr Pehrsson,

Nils Åkesson.

Åkarp.
